

TYÖELÄMÄ- JA TASA- ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 2/2008 vp

Hallituksen esitys laiksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvun 3 ja 5 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 11 päivänä maaliskuuta 2008 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvun 3 ja 5 §:n muuttamisesta (HE 21/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Susanna Siitonen ja neuvotteleva virkamies Markku Virtanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- työvoimakoulutusyksikön päällikkö Olli Petramo, Uudenmaan TE-keskus
- toimistonjohtaja Regina Salkovic, Vammalan työvoimatoimisto

- työvoima- ja koulutuspoliittinen sihteeri Jari-Pekka Jyrkänne, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- asiantuntija Mikko Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- johtaja Martti Pallari, Suomen Yrittäjät ry
- puheenjohtaja Tapio Huttula, Erityisalojen Toimihenkilöliitto ERTO ry
- toimitusjohtaja Merru Tuliara, Henkilöstöpalveluyritysten Liitto (HPL)
- toiminnanjohtaja Jenni Torikka, Suomen Franchising-Yhdistys ry
- franchisingpäällikkö Sari Leppänen, Kotipizza Oyj
- yrittäjä Marita Venäläinen, Vammalan R-kioski.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry ja Akava ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoimapalvelusta annettua lakia niin, että yrittäjien tai sellaiseksi aikovien olisi mahdollista osallistua yhteishankintana toteutettavaan työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen. Myös henkilöstövuokrausyrityksen palveluksessa olevien työntekijöiden mahdollisuuksia osallistua yhteishankintakoulutukseen parannettaisiin.

Henkilöstövuokrausyrityksen palveluksessa oleville työntekijöille tai tällaisen yrityksen pal-

velukseen tuleville voitaisiin hankkia työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta siten, että koulutuksen rahoittamiseen osallistuisi työnantajan asemesta käyttäjäyritys. Yrittäjiksi aikovien osalta koulutuskustannuksista osan maksaisi toimeksiantaja tai yritysoikeudet luovuttava yritys.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2008.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Yhteishankintakoulutus on yrityksille räätälöityä työvoimakoulutusta, jonka yritys ja työhallinto suunnittelevat, rahoittavat ja toteuttavat yhdessä valitun kouluttajan kanssa. Koulutusohjelma suunnitellaan yrityksen tarpeiden pohjalta ja toteutetaan joustavasti yrityksen tilanteeseen sopivalla tavalla. Yhteishankintakoulutuksen merkitys henkilöstön rekrytoinnin välineenä korostuu, kun osaavan työvoiman saatavuus vaikeutuu.

Yhteishankintakoulutus on sekä rekrytoitaessa että toiminnan muutos- ja kehittämistilanteessa yritykselle tärkeä investointi. Yrityksen panos yhteishankintakoulutuksen rahoitukseen on merkittävä, suurissa koulutuskokonaisuuksissa jopa useita kymmeniä tuhansia euroja/koulutuskokonaisuus, joten yrityksen sitoutuneisuus koulutukseen ja koulutuksessa mukana olleiden työllistämiseen on vahva. Yhteishankintakoulutuksen vaikuttavuudesta onkin saatu hyviä tuloksia.

Valiokunta pitää yhteishankintakoulutuksen lisäämistä ja kehittämistä tärkeänä. Lakiehdotuksen mukaan yrittäjä voisi itsekkin osallistua koulutukseen. Pienissä ja keskisuurissa yrityksissä yrittäjä osallistuu usein tuotannolliseen työhön, jolloin hänellä voi olla samoja koulutustarpeita kuin työntekijöillä. Tällöin on hyvin perusteltua, että hän voi osallistua koulutukseen samalla tavoin kuin työntekijätkin.

Lakiehdotuksen mukaan yhteishankintakoulutusta voitaisiin järjestää myös vuokratyöntekijöille niin, että käyttäjäyritys osallistuu koulutuksen kustannuksiin. Valiokunta pitää ehdotusta perusteltuna ja tarpeellisenä. Se voi tarjota vuokratyöntekijöille lisämahdollisuuksia ja

-valmiuksia työllistymiseen sekä työmarkkina-
valmiuksien ja ammattipätevyuden säilyttämiseen ja kehittämiseen. Lainmuutos parantaa vuokratyöntekijöiden asemaa ja edistää työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua. Se voi edesauttaa myös vuokratyöntekijöiden pääsyä pysyviin työsuhteisiin. Valiokunta korostaa, että lainmuutoksen yhteydessä tulee turvata myös työhallinnon vuokrauspalvelujen kautta tuleville vuokratyöntekijöille tasaveroiset mahdollisuudet osallistua yhteishankintakoulutukseen.

Lakiehdotuksen mukaan yritys voi osallistua koulutuksen hankintakustannuksiin tilanteissa, joissa koulutuksen tavoitteena ei olisi työsopimuksuuteen vaan toimeksiantosuhteen solmiminen. Valiokunta pitää ehdotusta perusteltuna.

Franchising-toiminnalle on ominaista, että franchising-antaja järjestää koulutusta franchising-ottajalle ja franchising-ottajan voidaan katsoa maksavan koulutuksesta sopimuksen mukaisen korvauksen yhteydessä. Valiokunta katsoo, että franchising-sopimukseen olennaisena osana sisältyvää koulutusta ei ole tarkoituksenmukaisista jatkossakaan järjestää yhteishankintakoulutuksena, koska työvoimakoulutuksen tulee olla koulutuksessa oleville ilmaista.

Franchising-antaja voi kuitenkin tarjota franchising-ottajalle myös sellaista yleistä yritystoimintaan, markkinointiin, johtamiseen ja henkilöstöpolitiikkaan liittyvää koulutusta, jolla on käyttöä riippumatta mahdollisen franchising-toiminnan alkamisesta tai loppumisesta ja jossa noudatetaan yleisiä koulutussuunnitelmia. Tällainen koulutus, joka selvästi erottuu varsinaisesta franchising-osaamiseen liittyvästä koulutuksesta, voidaan toteuttaa yhteishankintakoulutuksena ilman, että se tukee perusteettomasti franchising-antajan liiketoimintaa ja vääristää kilpailua. Valiokunta korostaa, että työhallinnon henkilöstölle tulee antaa selkeät ohjeet siitä, millaista koulutusta yhteishankintakoulutuksena voidaan näissä tapauksissa järjestää.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 10 päivänä huhtikuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Arto Satonen /kok	Jari Larikka /kok
vpj.	Jukka Gustafsson /sd	Markus Mustajärvi /vas
jäs.	Susanna Haapoja /kesk	Sanna Perkiö /kok
	Hannakaisa Heikkinen /kesk	Paula Sihto /kesk
	Anna-Maja Henriksson /r	Katja Taimela /sd
	Arja Karhuvaara /kok	Tarja Tallqvist /kd
	Merja Kuusisto /sd	Jyrki Yrttiaho /vas
	Esa Lahtela /sd	vjäs. Anni Sinnemäki /vihr.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.

VASTALAUSE

Perustelut

Hallituksen lakiesitys voi parantaa monien työmarkkinoilla epävakaassa asemassa työskentelevien ja nykyisessä tilanteessa tasa-arvoisia koulutusmahdollisuuksia vaille jäävien asemaa.

Vuokratyöntekijöitä koulutettaessa entisen kolmitahoisen sopimisasiasetelman sijasta työhallinnon, työntekijän ja työnantajan rinnalle tulee muutoksen jälkeen neljäs osapuoli eli työvoiman käyttäjäyritys. Tässä asetelmassa työ- ja toimeksiantosuhteeseen liittyvät velvoitteet ja oikeudet kulkevat eritahtisesti, koska työsuhde solmitaan eri sopijaosapuolen kanssa, kuin missä työ tehdään tai koulutustarve määritellään.

Joissain tapauksissa suuret yritykset ovat käyttäneet väärin julkisen sektorin tukea kouluttaessaan työvoimaa yhteishankintasopimuksella oman yrityksensä tarpeisiin, ilman että se on johtanut koulutusryhmän työllistymiseen tuotannon loputtua tai sen siirryttyä ulkomaille.

Yritysten saamassa investointituessa on tuotannon jatkumiselle määräaika, jonka tulee täyt-

tyä, jottei tuen takaisinperintä käynnistyisi. Vastaava käytäntö tulisi olla mahdollista myös silloin, kun koulutetaan julkisen sektorin tuella työvoimaa yrityksen nimenomaisiin tarpeisiin.

Hallituksen esityksessä olisi tullut huomioida paremmin se, että yhteishankintasopimusta laadittaessa työsuhteen solmivan vuokratyöyrityksen ja käyttäjäyrityksen vastuut kirjataan selvästi, jotta esimerkiksi asetetut rekrytointitavoitteet koulutuksen jälkeen täyttyvät.

Eriävä käsitys

Edellä olevan perusteella katsomme,

että työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan olisi tullut huomioida mietinnössään selvemmin ja painokkaammin ne tekijät, jotka vaikuttavat vuokratyöntekijöitä koulutettaessa vastuiden jakautumiseen eri osapuolten kesken.

Helsingissä 10 päivänä huhtikuuta 2008

Markus Mustajärvi /vas
Jyrki Yrttiaho /vas
Jukka Gustafsson /sd
Merja Kuusisto /sd

Esa Lahtela /sd
Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd